

Kosten van hersenstoornissen in Europa

Leidende samenvatting

Sleutelwoorden: Hersenstoornis, kosten, ziektekosten, economische last, Europa, mentale stoornis, neurologie, neurochirurgie

Achtergrond: Hersenstoornissen (psychiatrische, neurologische and neurochirurgische ziekten samen) vormen één van de voornaamste oorzaken voor ziekte en invaliditeit. De kennis van de epidemiologische en economische impact van hersenstoornissen is echter, relatief gezien, weinig onderzocht in Europa. WHO-gegevens laten echter zien dat hersenstoornissen 35% van de lasten van alle ziekten in Europa veroorzaken.

Doelen: Het huidige onderzoek heeft tot doel een schatting te maken van de economische kosten van hersenstoornissen in Europa, gebaseerd op gepubliceerd epidemiologisch en economisch bewijs. Een secundair doel was om gaten in zowel epidemiologisch als economisch bewijs omtrent hersenstoornissen te vinden, om hiermee dus doelen te stellen voor toekomstige onderzoekspogingen.

Methoden: Er werd een model ontwikkeld om epidemiologische en economische gegevens over hersenstoornissen in Europa te combineren (EU-lidstaten, IJsland, Noorwegen en Zwitserland) en daarmee dus hun totale kosten te schatten. In het bijzonder bestond het uit de volgende stappen waarin we: (i) beschikbare economische data veranderden en omzetten naar een bepaalde tijdsperiode alsmede valuta (€2004); (ii) landspecifieke economische data aanpasten aan de koopkracht en relatieve omvang van de economie; (iii) data invoerden voor landen waar geen gegevens beschikbaar van zijn; (iv) epidemiologische en economische data combineerden om een schatting te maken van de totale kosten van een gedefinieerde ziekte; (v) de kosten toevoegden van alle geselecteerde stoornissen om op de totale kosten voor Europa uit te komen. In het model werden data ingevoerd die verzameld waren d.m.v. uitgebreide literaire recensies over de epidemiologische en economische last van hersenstoornissen in Europa, uitgevoerd door 12 groepen Europese epidemiologen en medische economen.

De kostendata werden berekend als kosten per patiënt en epidemiologische gegevens werden voornamelijk gerapporteerd als 12-maandse prevalentieschattingen. Nationale en internationale statistieken voor het model werden van het OECD verkregen (Organization for Economic Cooperation and Development) en van Eurostat gegevensbestanden. De bijeengevoegde schattingen aan jaarlijkse kosten werden voor 2004 in Euro gepresenteerd.

Resultaten: Op het moment zijn er naar schatting 127 miljoen Europeanen met een hersenstoornis op een populatie van 466 miljoen. De totale jaarlijkse kosten van hersenstoornissen werden in 2004 in Europa geschat op €386 miljard. Alleen al de directe medische uitgaven kwamen op totaal €135 miljard, opgebouwd uit verblijven van intern verpleegde patiënten (€78 miljard), bezoeken aan polikliniek (€45 miljard) en medicijnkosten (€13 miljard). Toe te schrijven indirecte kosten als resultaat van verloren werkdagen en productiviteitsverlies als gevolg van permanente invaliditeit veroorzaakt door hersenstoornissen en sterfte bedroegen €179 miljard, waarvan de mentale stoornissen het meest prevalent waren. Directe niet-medische kosten (sociale voorzieningen, mantelzorg en andere directe kosten) kwamen op een totaal van €72 miljard.

Mentale stoornissen liepen op tot €240 miljard en nemen daarmee 62% van de totale kosten voor hun rekening (exclusief dementie), gevolgd door neurologische ziekten (exclusief dementie), met een totaal van €84 miljard (22%). Neurochirurgische ziekten namen met €8 miljard een kleiner deel van de totale kosten voor hersenstoornissen in Europa voor hun rekening. De gemiddelde kosten voor hersenstoornissen in Europa waren €829 per inwoner (gebaseerd op een totaal inwonertal in Europa van 466 miljoen). Er is echter een verschil qua kosten per inwoner tussen de Europese landen, en over het algemeen zijn de kosten voor hersenstoornissen per inwoner hoger in West-Europese landen vergeleken met de landen die nog willen toetreden tot de EU. Vanwege de schaarste aan data, zijn onze totale kosten maar gedeeltelijk inclusief directe niet-medische kosten (bijv. gemeenschapszorg en mantelzorg) en indirecte kosten en laten ze volledig ondefinieerbare kosten achterwege. We hebben bijvoorbeeld aangetoond dat de kosten van dementie met 25% toenemen wanneer we mantelzorg erbij betrekken en de kosten van multiple sclerose met tenminste 50% toenemen wanneer ondefinieerbare kosten worden meegenomen.

Discussie: De schaarste aan zowel epidemiologische als medisch-economische gegevens in een aantal landen en voor specifieke hersenstoornissen heeft geleid tot conservatieve meetellingen van kostenitems en populatieleeftijdsgroepen. In combinatie met de beperking van het huidige onderzoek naar de meest prevalentie hersenstoornissen, brengt dit ons tot de conclusie dat de werkelijke economische kosten van hersenstoornissen substantieel hoger zijn dan onze schatting van 386 miljard Euro, wellicht in de orde van grootte van 500-700 miljard Euro. Vandaar dat hersenstoornissen substantieel duurder zijn dan andere belangrijke zaken op het gebied van de geneeskunde zoals hartziekte, kanker en diabetes. De last van hersenstoornissen wordt echter zelden samengevoegd, maar eerder gerapporteerd door iedere individuele diagnose. Als opleidingsinspanningen, onderzoeksfinanciering en instellingen van de gezondheidszorg ingezet konden worden volgens deze nieuwe kennis, zou er een behoorlijke toename van het financieel ondersteunen van hersengerelateerde activiteiten moeten plaatsvinden. Onze kostenramingen zijn de best mogelijke gebaseerd op de economische en epidemiologische data die vandaag de dag beschikbaar zijn in Europa. Ons onderzoek heeft echter aanzienlijke tekortkomingen aan het licht gebracht in zowel het epidemiologische als het economische bewijs van hersenstoornissen in Europa, in het bijzonder in de EU-landen die nog willen toetreden. Er is meer onderzoek van systematische, prospectieve en samenwerkende aard nodig om nauwkeurig de kosten van hersenstoornissen in Europa in the schatten.

Conclusie: Gebaseerd op uitgebreide literaire recensies levert het huidige onderzoek de best mogelijke schattingen van de kosten van hersenstoornissen in Europa in 2004. In 28 landen met een populatie van 466 miljoen mensen, hadden 127 miljoen er te kampen met ten minste één hersenstoornis. De totale jaarlijkse kosten bedroegen €386 miljard (386 000 000 000). Financiering van hersenonderzoek, toewijzing van bronnen voor gezondheidszorg en lesgeven op medische scholen is naar verhouding veel kleiner. De enorme kosten en lasten van hersenstoornissen hebben behoefte aan meer onderzoek, gezondheidszorg en onderwijs.